

Helse- og omsorgsdepartementet

Vår saksbehandler: Svein Roald Schømer-Olsen
Vår ref.: 634443 (2015_00202)

Vår dato: 04.05.2015
Deres ref.:

Høringsvar: Høring - Lov og forskrifter om gjennomføring av rusomsorgen

Norsk Sykepleierforbund (NSF) viser til høringsbrev av 30.01.2015 vedrørende lov og forskrifter om gjennomføring av rusomsorgen. Helsedirektoratets høringsutkastet omhandler regler om gjennomføring av opphold i institusjon og blant annet bestemmelser om husordensregler, rusmiddeltesting, forbindelse med omverden, ransaking og tvang.

Forskriftens virkeområde

Helsedirektoratet foreslår i sitt høringsutkast en felles forskrift for alle institusjoner som tilbyr tjenester til rusavhengige, uavhengig av tjenestenivå, institusjonstype og ulike formål ved oppholdet. NSF støtter en felles forskrift som kan bidra til å regulere både rettigheter og bruk av tvang under behandling, omsorg og rehabilitering på rusinstitusjoner.

Rusmiddeltesting

Gjeldene lov og forskrift åpner for at institusjoner kan ta urinprøver for å avdekke rusmiddelmissbruk hos pasienter under oppholdet. Unntatt pasienter på tvang hvor det er fylkes nemda for barnevern og sosial saker som beslutter. Helsedirektoratet forslår å overføre beslutningsmyndighet til rusinstitusjoner, på linje med praksis i psykisk helsevern. NSF mener at den behandlingsansvarlige institusjon er rett instans til å vurdere hvorvidt rusmiddeltesting er et egnet og nødvendig middel i behandling av pasienten, også overfor pasienter på tvang. Hensikten med rustesting bør først og fremst være et terapeutisk virkemiddel, og i mindre grad utøves i kontrolløyemed. Vedtak om rusmiddeltesting må være tilgjengelig for tilsynsmyndighet.

Rutinemessig ransaking

Direktoratet forslår at det innføres en hjemmel for rutinemessig ransaking ved ankomst i institusjon. Forslaget innebærer at institusjonen kan rutinemessig kroppsvisitere og undersøke eiendeler for å forhindre innføring av legemidler, rusmidler skadelige stoffer eller farlige gjenstander. NSF mener at det bør være mulig for institusjonen å innføre rutinemessig ransaking

NORSK SYKEPLEIERFORBUND

Tollbugt. 22
Postboks 456
0104 Oslo

Telefon: 0 24 09
Telefaks: 22 04 32 40
E-post: post@nsf.no

www.nsf.no
Bankgira: 1600 49 66698
Org.nr: NO 960 893 506 MVA

Faktura adresse:
sykepleierforbundet@invoicedrop.com

ved ankomst som et bidrag til å sikre et trygt behandlings- og arbeidsmiljø for pasienter og ansatte.

Husregler

Direktoratet forslår krav om husordensregler som regulerer hverdagslivet ved institusjonen. Husordensregler kan være et «tveegget sverd». På den ene siden kan husordensregler representere gode rutiner og gode kjøreregler. Det kan omhandle måltider, besøkstider, TV-rutiner, telefontider, felles gjøremål m.m. Krav om husordensregler kan bidra til å utvikle hensiktsmessige rutiner som er etterprøvbare ved tilsyn, at de er i henhold til forskrifter og lover, og at de oppleves meningsfulle av pasienter / beboere og personale.

På den andre siden kan husordensregler oppleves som ikke hensiktsmessig, både for pasienter, beboere og personale. Uhensiktsmessige og / eller rigide regler kan være kilde til konflikt og unødig bruk av makt i institusjonslivet. Det er mange erfaringer fra dette, både fra rusinstitusjoner, og kanskje særlig fra psykisk helsevern.

NSF støtter krav om husordensregler som er i tråd med formålet for oppholdet. Det er vanskelig å se for seg et institusjonsliv uten noen felles regler, formelle eller uformelle. Krav om husordensregler vil bidra til oversikt og gjør de etterprøvbare, både for pasienter / brukere, personalet og ved tilsyn av eksterne.

Tvang - akutte nødsituasjoner og bruk av tvangsmidler

Helsedirektoratet foreslår bruk av kortvarig fastholding som tvangsmidler, om enn i liten grad. Det understrekes at det kun må anvendes i den grad det kan utføres på en faglig forsvarlig måte som er trygg for pasient og personale.

NSF er skeptisk til å ta i bruk fastholding som tvangsmiddel i rusinstitusjoner. Fastholding krever kompetanse, tilstrekkelig personale og sikre rutiner. Fastholding vil kunne eskalere enkeltsituasjoner og bidra til uheldig praksis. Hvor likevel fastholding er nødvendig for å redde liv og helse bør dette kunne forankres i nødrett. Kortvarig fastholding / tvangsmiddelbruk i akutte nødsituasjoner for å redde liv og helse vil kunne være aktuelt ved alle institusjoner som forskriften omhandler.

Med vennlig hilsen

Eli Gunhild By
Forbundsleder

Jarle Grunstad
Ass. Fagsjef